ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Του Στέφανου Κωνσταντινίδη

Τα αδιέξοδα της διζωνικής

Το θέμα της διζωνικής ομοσπονδίας παραμένει πάντα στην ημερήσια διάταξη των συζητήσεων. Με τον νέο γύρο συνομιλιών για το Κυπριακό που θα αρχίσουν σύντομα, είναι φυσικό οι συζητήσεις αυτές να γίνονται ακόμη πιο έντονες και να προβάλλουν τις ανησυχίες των πολιτών, αφού πρόκειται για ένα πολιτειακό κατασκεύασμα που παρόμοιό του δεν υπάρχει πουθενά αλλού στον κόσμο και η μόνη συγκεκριμένη μορφή του που γνωρίσαμε, ως θεωρητική σύλληψη μόνο, είναι το σχέδιο Ανάν που έδωσε στη διζωνική ομοσπονδία, κυπριακής κοπής, ένα περιεχόμενο.

Στις ιστορικές αναφορές για την απαρχή της έννοιας της διζωνικότητας, πολλοί αναφέρονται είτε στις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου που εισήγαγαν βέβαια τον πολιτικό δικοινοτισμό, αλλά όχι και τη διζωνικότητα, είτε οι περισσότεροι στις περιβόητες συμφωνίες Κορυφής Μακαρίου και Κυπριανού με τον Ντενκτάς. Αλλά και στις συμφωνίες αυτές ακόμη, ο όρος διζωνική ομοσπονδία δεν χρησιμοποιείται. Ακόμη και οι πιο φανατικοί υπέρ της διζωνικής λύσης παραδέχονται ότι ο όρος αυτός μπήκε στη δημόσια συζήτηση και έγινε αποδεκτός στη δεκαετία του '80, με την επιμονή κυρίως των Εγγλέζων. Στην πραγματικότητα, όμως, οι ρίζες του δικοινοτισμού και κατ' επέκταση και της διχοτομικής πολιτικής στο Κυπριακό που οδήγησαν και στην πρόταση για διζωνική ομοσπονδία, βρίσκονται στο πρώτο δοτό «σύνταγμα» που οι Βρετανοί παραχώρησαν στην αποικία το 1882. Στο σύνταγμα αυτό οι Βρετανοί διαστρεβλώνουν και παραμορφώνουν την έννοια της φιλελεύθερης δημοκρατίας και υιοθετούν την έννοια του μιλέτ της οθωμανικής περιόδου. Με βάση την έννοια αυτή αναγνωρίζονται κατά προτεραιότητα οι εθνικοθρησκευτικές κοινότητες ως πολιτικά υποκείμενα, ενώ οι πολίτες περνούν σε δεύτερη κατηγορία. Έτσι, οι Άγγλοι για την εκλογή των μελών του περιβόητου εκείνου Νομοθετικού Συμβουλίου εισήγαγαν την αρχή δύο ξεχωριστών εκλογικών σωμάτων, ενός των Ελλήνων και ενός των Τούρκων όπου ως εθνικοθρησκευτικές κοινότητες εξέλεγαν τους αντιπροσώπους τους από ξεχωριστούς εκλογικούς καταλόγους. Αυτό φυσικά εξυπηρετούσε την γνωστή βρετανική πολιτική τού διαίρει και βασίλευε. Σε καμιά χώρα του κόσμου με δημοκρατικό πολίτευμα δεν εφαρμόστηκε η αρχή αυτή. Αν για παράδειγμα εφαρμοζόταν στην ίδια τη Βρετανία θα έπρεπε να υπήρχαν ξεχωριστά εκλογικά σώματα και ξεχωριστοί εκλογικοί κατάλογοι για προτεστάντες, καθολικούς, Ιρλανδούς, Σκωτσέζους, κ.λπ. Και σήμερα θα προσθέταμε και τους μουσουλμάνους φυσικά. Αν εφαρμοζόταν στις ΗΠΑ θα έπρεπε να υπάρχουν ξεχωριστά εκλογικά σώματα για τους Λευκούς, τους Αφροαμερικανούς, τους Ισπανόφωνους, τους μουσουλμάνους κ.λπ. Αυτή την αναγωγή μπορεί να την κάνει κανείς σε όλες τις χώρες όπου εφαρμόζεται η φιλελεύθερη δημοκρατία.

Η διζωνική ομοσπονδία κυπριακής κοπής είναι ένα πολιτειακό κατασκεύασμα χωρίς μέλλον και χωρίς προοπτική

Στην Κύπρο από την εισαγωγή της διχοτομικής αυτής πολιτικής το 1882 περάσαμε στις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου με την ίδια λογική και από εκεί στη διζωνική ομοσπονδία, για την οποία συζητούμε σήμερα και που δεν θα είναι τίποτε άλλο από ένα σύστημα απαρτχάιντ που ο Νέλσον Μαντέλα που επικαλούνται κάποια «φωτισμένα» μυαλά εδώ στην Κύπρο απέρριψε για τη Νότια Αφρική. Αν ποτέ εφαρμοστεί στην Κύπρο αυτό το σύστημα, οι Κύπριοι θα μετατραπούν απλώς σε πειραματόζωα ενός πολιτικού εργαστηρίου της νέας τάξης, πολύ χειρότερο φυσικά από αυτό που εφαρμόζεται σήμερα με το κούρεμα των καταθέσεων.

Η διζωνική ομοσπονδία κυπριακής κοπής είναι ένα πολιτειακό κατασκεύασμα χωρίς μέλλον και χωρίς προοπτική που θα προκαλέσει πολύ περισσότερα προβλήματα από αυτά που θα λύσει. Δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα ούτε των Ελλήνων ούτε των Τούρκων της Κύπρου. Εξυπηρετεί, όμως, πολύ καλά τα συμφέροντα της Τουρκίας. Άλλωστε, αν το πολιτειακό αυτό κατασκεύασμα παρουσιάζει κάτι το θετικό, γιατί δεν το εφαρμόζει η Τουρκία για τους Κούρδους, γιατί δεν το εφαρμόζει η Ισπανία για τους Βάσκους, γιατί δεν το εφαρμόζει η Γαλλία για τα έξι εκατομμύρια των μουσουλμάνων, γιατί δεν το εφαρμόζει ο Καναδάς για τους Γαλλόφωνους, γιατί δεν το εφαρμόζει η ίδια η Βρετανία με τις πολλαπλές δικές της μειονότητες. Πουθενά φυσικά κάτι τέτοιο δεν συζητείται. Συζητείται όμως στην Κύπρο, ωσάν οι Κύπριοι να είναι πολίτες με ειδικές ανάγκες. Αυτό φυσικά δεν εμπόδισε τον Μπαράκ Ομπάμα χωρίς διζωνικό σύστημα να γίνει πρόεδρος, ούτε τους Γαλλόφωνους μειονοτικούς στον Καναδά να είναι επικεφαλής της χώρας για δεκαετίες, ούτε και εβραϊκής καταγωγής πολίτες να γίνουν πρωθυπουργοί στη Βρετανία και τη Γαλλία. Γιατί, λοιπόν, στην Κύπρο οι Τουρκοκύπριοι θα αποκλείονταν από την προεδρία της Δημοκρατίας;

**Ο Στέφανος Κωνσταντινίδης είναι καθηγητής πολιτικών επιστημών στο Κεμπέκ του Καναδά και επιστημονικός συνεργάτης του Πανεπιστημίου Κρήτης.*

E-mail: stephanos.constantinides@gmail.com